

Frank den Hollander
T 050 36 35067
f.j.den.hollander@rug.nl

Broerstraat 4
9712 CD Groningen
Postbus 559
9700 AN Groningen

www.rug.nl/bibliotheek

Datum

4 oktober 2018

Onderwerp

Persbericht: ARTisBOOK symposium Universiteitsbibliotheek

In het kader van de Week van het Kunstenaarsboek vindt op **vrijdag 19 oktober** het ARTisBOOK symposium plaats in de Universiteitsbibliotheek Binnenstad in Groningen. Zes onderzoekers/publicisten en kunstenaars belichten het kunstenaarsboek van verschillende kanten. Op het symposium tonen zij de rijkdom en de reikwijdte van het kunstenaarsboek.

ART =
BOOK

De Week van het Kunstenaarsboek wordt 13-20 oktober in de stad Groningen gehouden. Het symposium is georganiseerd door de jonge stichting ARTisBOOK i.s.m. de Universiteitsbibliotheek Groningen.

Behalve een terugblik naar de bloeiperiode van de jaren 1960-1970 zal op het symposium ook de huidige relevantie van het kunstenaarsboek voor het voetlicht worden gebracht. Zo gaan de onderzoekers/publicisten in op de manier waarop kunstenaars zich tegenwoordig via het boek verhouden tot de wetenschap en vertellen zij over de functie van het boek in het door internet gedomineerde medialandschap. Digitale media bieden nieuwe, aantrekkelijke mogelijkheden, juist omdat het papieren boek zich als een traag medium laat kennen. Tot slot krijgen kunstenaars het woord: zij lichten hun eigen praktijk toe en hun omgang met het kunstenaarsboek.

Locatie

Jantina Tammeszaal (4e verdieping)
Universiteitsbibliotheek Binnenstad
Broerstraat 4
9712 CP Groningen

Meer informatie en aanmelden:

<https://www.rug.nl/library/heritage/artistsbooks>

Programma

- 10.30 – 11.00 Inloop
- 11.00 – 11.45 Tineke Reijnders
- 11.45 – 12.30 Harry Ruhé
- 12.30 – 13.15 Silvio Lorusso (spreektaal: Engels)
- **13.15 – 14.15 Lunch**
- 14.15 – 15.00 Elisabeth Tonnard
- 15.00 – 15.45 Koen Taselaar
- 15.45 – 16.30 Cees de Boer
- 16.30 Borrel

Sprekers

Tineke Reijnders is kunsthistoricus, criticus en onderzoeker. Zij schenkt speciale aandacht aan kunstenaarsinitiatieven en publiceerde daarover in onder meer de Groene Amsterdammer en Metropolis M. Als onderzoeker verdiepte zij zich recent in het kunstenaarsinitiatief In-Out Center (1972-1975). Dit onderzoek presenteerde zij, samen met Corinne Groot, als tentoonstelling in De Appel te Amsterdam en als online archief (inoutcenterarchives.nl). Tineke Reijnders zal tijdens het symposium inzoomen op Ulises Carrión (1941-1989), die met zijn kunstenaarsboeken, boekwinkel Other Books and So en theoretische teksten internationale bekendheid kreeg. Tineke Reijnders gaat met name in op Carrión's vroege periode bij het In-Out Center, die zijn kentering markeert van literair schrijver naar kunstenaar. Enkele van zijn inmiddels zeldzame kunstenaarsboeken worden tijdens de Week van het Kunstenaarsboek in de Universiteitsbibliotheek geëxposeerd.

Harry Ruhé is verzamelaar, publicist en oprichter van de Amsterdamse Galerie A (sinds 1976). Met zijn galerie richt hij zich op kunstenaarsboeken, multiples en fotografie van 1960 tot nu. Speciale aandacht heeft hij hierbij voor werk geassocieerd met Fluxus, Wiener Aktionisme en aanverwante stromingen.

Tijdens het symposium zal Harry Ruhé spreken over zijn persoonlijke ervaringen met kunstenaars en kunstenaarsboeken. Ook zal hij ingaan op het kunstenaarsboek als verhandelbaar object en de marktwerking die zich hierbij heeft ontwikkeld.

Silvio Lorusso is kunstenaar en onderzoeker. Hij heeft speciale belangstelling voor de nieuwe mogelijkheden die internet en printing-on-demand voor het kunstenaarsboek bieden. Lorusso behaalde een doctorsgraad met zijn proefschrift *Extending Horizons: The Praxis of Experimental Publishing in the Age of Digital Networks*.

Silvio Lorusso is als onderzoeker verbonden aan het Institute of Network Cultures (Amsterdam), de Willem de Kooning Academie (Rotterdam) en doceert aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (Den Haag). Als kunstenaar exposeerde hij onlangs werk in Museum Boijmans Van Beuningen (Rotterdam).

Tijdens het symposium zal hij spreken over de manier waarop het kunstenaarsboek zich verhoudt tot digitale cultuur en de kritische posities die hierbij worden ingenomen. Voorbeelden daarvan brengt hij bijeen in zijn Post-Digital Publishing Archive (P-DPA.net).

Elisabeth Tonnard is kunstenaar en dichter en werkt op een weloverwogen en onderzoekende manier. Zij publiceerde meer dan veertig kunstenaarsboeken, waarbij ze vaak bestaande teksten en beelden op nieuwe manier samenbrengt. Zo plaatste ze voor *In This Dark Wood* foto's van eenzame flaneurs naast 90 verschillende vertalingen van de eerste regels van Dante's *Inferno*. Ook creëerde zij een totaal onzichtbaar boek en een boek ter grootte van een zwembad. De boeken van Elisabeth Tonnard worden regelmatig geëxposeerd en door verschillende musea en bibliotheken aangekocht. In de Week van het Kunstenaarsboek is haar recente project *The Plan* te zien in galerie Noorderlicht, Groningen.

Tijdens het symposium zal Elisabeth Tonnard enkele van haar projecten toelichten.

Koen Taselaar is kunstenaar. Binnen zijn praktijk staat het tekenen centraal, dat zich uit op papier, maar evengoed in neonlicht, klei of op canvas. Zijn tekeningen zijn speels, kleurrijk en vol. Visuele overdaad combineert hij met woorden: verzonnen bandnamen, pakkende oneliners of haperende toespelingen. Zijn werk wordt vaak geëxposeerd en is momenteel te zien in Roodkapje (Rotterdam) en het Centraal Museum (Utrecht). Koen Taselaar publiceert regelmatig kunstenaarsboeken. Recente publicaties zijn *Surfing The Slippery Slope* (2016), *Dyslectic Melody* (2017) en *Sing Your Life Rarities and B-Sides* (2017).

Over zijn ervaringen met het produceren van boeken zal hij tijdens het symposium spreken. In de Week van het Kunstenaarsboek exposeert hij zijn boeken in Academie Minerva, Groningen.

Cees de Boer is zelfstandig curator, publicist en onderzoeker op het gebied van de kunsten van na 1945. Mede als gevolg van zijn jarenlange samenwerking met herman de vries verschoof zijn belangstelling meer en meer naar het grensgebied van kunst en wetenschap. Het kunstenaarsboek blijkt wat dit betreft een bijzonder intrigerend medium: het weerspiegelt niet alleen de onderzoekspraktijk van kunstenaars, maar stelt ook waarden als het communiceren van kennis, inzicht en waarheid in een ander daglicht.

Aan de hand van kunstenaarspublicaties die tijdens de Week van het Kunstenaarsboek geëxposeerd worden zal hij dit thema op het symposium nader uitwerken.

Gastheer

Gerrit Jan de Rook is kunstenaar, publicist en kunstcriticus. Als kunstenaar maakte hij verschillende boeken die hij deels uitgaf in eigen beheer met zijn uitgeverij exp/press. Hij werkte bovendien mee aan een aantal kunstenaarstijdschriften, onder andere het blad *Bloknoet*, dat al in 1968 werd opgericht en in internationale kringen bekendheid kreeg. Vanaf 1972 was hij betrokken bij het In-Out Center en hield zich vooral bezig met concrete poëzie, stempelkunst en mail-art. Hij is vanaf 1977 lange tijd werkzaam geweest in het Gemeentemuseum Den Haag. Tegenwoordig is hij bezig met verschillende onderzoeksprojecten. De publicaties die daaruit voortkomen geeft hij in eigen beheer uit.

Meer informatie

- > Floor van Luijk
- > 06 1810 7162
- > floorvanluijk@hotmail.com

VSBFonds,
iedereen doet mee

kunstraad groningen

jbs
STICHTING J.B. SCHOLTENFONDS
Postbus 610
9700 AP Groningen
www.jbs-hak.nl

M
mondriaan
fonds

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS
De kunst van het geven